

Remissvar angående S2019/04168/FST

Som remissinstans för promemoria Personlig assistans för samtliga hjälpmoment som avser andning och måltider i form av sondmatning vill Socialnämnden i Skellefteå kommun lämna följande yttrande.

Det är välkommet att lagstiftningen ses över och att det finns en ambition vad gäller åtgärder, vilket har funnits behov av under flertalet år. Det är också positivt med det förtydligade angående föräldraansvaret som tidigare funnits i praxis men nu även läggs in i lagtext. Socialnämnden ser dock vissa utmaningar med det nu lämnade förslaget.

Samtliga hjälpmoment vid andning och sondmatning ska vara assistansgrundande

På sida 22 ff. beskrivs att alla moment vid hjälp med andning och sondmatning ska vara assistansgrundande. Förslaget skiljer sig från andra grundläggande behov, på så sätt att hela momenten ska vara assistansgrundande samt att inget avdrag ska göras för normalt föräldraansvar. Det vore fördelaktigt både för den enskilde samt kommunen med tydligare vägledning då föreslagna formuleringen i LSS 9 a § tillsammans med vaga uttalanden i utredningen gör rättstillämpningen svår. Både andning och sondmatning inrymmer exempelvis moment av tillsyn. Idag prövas behov av tillsyn (som grundläggande behov så som annat personligt behov) utifrån karaktär, frekvens, allvarlighetsgrad och risker. Att helt bortse från karaktären på behovet vid tillsyn i samband med andning och sondmatning gör det svårt att exempelvis bedöma när behovet är tillräckligt för att berättiga till insatsen.

Mycket är fortfarande oklart vad avser de juridiska avgränsningarna för andning som grundläggande behov. Dels finns ingen tydlig vägledning vad gäller personkretstillhörighet avseende andningshjälp. Vad gäller behovsbedömning kring rätten till insatsen personlig assistans så saknas klagörande kring vad som avses med andningshjälp. Nu föreslagna utredningar innehåller fortfarande inget klagörande i den delen varför det fortfarande är otydligt både för enskilda samt kommunen vad som kan komma att berättiga till insatsen personlig assistans. Det kan komma att uppstå bedömningssvårigheter för personer med t.ex. svår astma eller trakealkanyl/trakeostomi som i övrigt klarar betydande delar av de grundläggande behoven självständigt. Kommunen önskar därför förtydligande i den delen.

Sammanfattningsvis försvåras bedömningen i två moment: bedömning av personkretstillhörighet samt bedömning om hjälpbehovet ska berättiga till assistans.

Handläggningstider kan komma att påverkas

Socialnämnden ser en risk att enskilda kan komma att behöva vänta ännu längre på beslut eller dom då det är ofrånkomligt att ändringar i lagen kommer att behöva prövas rättsligt med syfte att få en tydligare vägledning. Idag uppgår handläggningstiden hos kommunen till ca 3-6 månader. Kommunens erfarenhet är att beslut från Försäkringskassan i vissa fall kan dröja upp till 12 månader. Om beslutet sedan överklagas kan det dröja ytterligare 10-12 månader innan dom avkunnats. Avsaknaden av tydligare vägledning i dessa, för LSS, nya bedömningsgrunder, gör att enskilda kan komma att behöva vänta ännu längre på ett slutligt beslut. Det bör även ur det perspektivet vara motiverat att lagstiftaren ännu tydligare redogör för de nya momenten som föreslås i LSS.

Likabehandling avseende sondmatning och fysiskt intagande av måltid samt föräldraansvaret

I tidigare utredning, angående sondmatning och andning som grundläggande behov (S2019/00767/FST), ansåg inte utredaren att det fanns skäl att särskilt ange sondmatning som grundläggande behov då detta skulle bedömas under måltid. I förslaget väljer man, trots det, att särreglera sondmatning till att i alla delar beaktas som grundläggande behov samt att nödvändiga hjälpåtgärder före och efter sondmatning ska kunna ge rätt till personlig assistans. Detta riskerar innebära att prövning av insatsen inte utgår ifrån behovet i det enskilda fallet utan lagtexten upplevs göra en generell bedömning att personer med sondmatning har ett större behov av individuellt stöd än de som inte har sondmatning. Det kan upplevas att man i lagen då tar ställning för att behoven är större i familjer vars barn behöver sondmatning än familjer där barnet exempelvis har svår diabetes, där även för- och efterarbete kan var omfattande och är avgörande.

Det är viktigt att utifrån behov kunna göra förändringar i lagstiftning över tid. De områden som nämns i aktuell utredning visar på personer och familjer i behov av stöd. Det är dock viktigt, både för de enskilda, familjerna och kommunerna, att förslagen är väl genomarbetade så att både enskilda och kommuner i så stor utsträckning som möjligt kan förstå och tillämpa lagändringarna.

§ 182 Dnr SN 2019-000429 731

Remissvar - Personlig assistans för samtliga hjälpmoment som avser andning och måltider i form av sondmatning

Sammanfattning

I en utredning föreslås samtliga hjälpmoment inom andning och sondmatning berättiga till personlig assistans. Det är välkommet att individer och familjer med stora stödbehov får hjälp. Utifrån det PM som ligger till grund för lagändringen går det att identifiera vissa utmaningar i tillämpningen som kan förväntas få effekter både för den enskilde och för förvaltningen.

Förändringar som förslås är omfattande och de frångår den praxis som finns avseende personlig assistans. Utifrån det sparsamma underlag utredaren presenterar är det inte möjligt att förstå hur lagändring ska tolkas vilket försvårar när kommunen ska utreda och fatta beslut om sökta insatser.

Konsekvensanalys

Invånare/kund

Förslaget innebär att vissa personer som tidigare inte varit berättigade till personlig assistans nu kan komma att ha rätt till insatsen. Det är dock inte tydligt hur förslaget ska tolkas vilket innebär att det är svårt för enskilda att göra en bedömning om deras behov är sådana som berättigar till insatsen personlig assistans. Risken finns att enskilda utifrån det otydliga förslaget kan behöva vänta ännu längre på beslut eller dom.

Verksamhet

Förslaget kan medföra att handläggningstiderna ökar eftersom tillämpningen i stora delar är oklar. Det är även oklart om förslaget innebär en ökning av den kommunala assistansen eller om fler kan bli berättigade till statlig assistans.

Budget

Det går inte utifrån förslaget att göra någon beräkning som visar vad det kan komma att innebära för kommunen. Det kan vara så att personer som tidigare beviljats insatser med stöd av SoL (socialtjänstlagen) berättigas personlig assistans enligt LSS (Lagen om särskilt stöd för vissa funktionshindrade). Det skulle kunna medföra förändringar av kostnaden internt.

Jämställdhet

Det finns ingen statistik som visar på att förslaget skulle medföra någon skillnad mellan kvinnor och män, inte heller på personalsidan går det att göra någon sådan analys av förslaget.

Socialnämndens beslut

Socialnämnden godkänner remissyttrandet

Beslutsunderlag

Socialnämndens arbetsutskott 2019-11-18 § 137
Tjänsteskrivelse 2019-11-01
Yttrande 2019-11-01
Remiss 2019-10-16

Beslutet sänds till:

Socialdepartementet